

Čas tichých nocí a První kroky

Napsal uživatel Belmondo
Pátek, 20 Únor 2015 08:09

Dnešní poezie je opět slovenská. V posledních letech se Trapsavce účastní řádka velmi dobrých a také úspěšných autorů ze Slovenska, o čemž vás jistě přesvědčí i báseň Čas tichých nocí. Přestože se na stupně vítězů nedostala, k zamyšlení určitě navede. Povídka První kroky zase dokazuje, že trampské téma se dá úspěšně rozvinout i v látce zdánlivě tak vzdálené jakou může být třeba Velká válka.

Obě dílka soutěžila v loňském ročníku.

Příjemné čtení **Čas tichých nocí** V mojej hlbokkej noci

na konci dlhej vety

v korune starého stromu

uprostred ticha sedia tri havrany prvý sa svojou hranatou nohou

dotýka boľavej zeme

a vraví:

som svoj kríž

zlé tušenie a nikdy viac

neverím stromom s bielou kôrou

a vysokej tráve

som na poli narodený

napoly stratený

veslujem do noci spešne

v hlave len myšlienky hriešne

som vandrácke ráno

zafúkané ohnisko

spiaci jarný človek pod popolavou celtou

vôňa smrekového dreva

a pripálenej cigarety

som pevnina detstva uprostred hlbokkej noci

v korune starého stromu

na konci dlhej vety

sedia tri havrany som sám rozpor

vraví druhý

celé dni

lietam po lesoch

a pestujem naničhodný symbolizmus

noci presedím

v lekárni u Salvátora

a tam rozprávam Edgarovi

všetko čo som videl

som vandrákova cesta

zdvihnutý stopárov palec

na Zlatých pieskoch

vánok čo sa opiera do chrbta

tulák s pohárom medu

na výpadovke pod Zoborom

som podbeľ čo máva

som pamäť zimnej cesty

v prvých lúčoch slnka

som vôňa zeme vo vlasoch v hlbkej noci
uprostred ticha
v korune stromu
tri havrany mám perie plné zlých znamení
a na tom noc nič nezmení
nesie sa ako voda
tretí hlas
a pritom každý žasne
pri písaní básne
nad harmóniou vtáčích krídel
som vandrácky večer
som zhrbená postava
nad plameňom ohňa
natiahnuté uzímené ruky
som priložené bukové poleno
som nočné haiku
slovo čo sa nesie
pieseň
ktorá vraví
som kým ste **Peter Joko Jokl** *První kroky* Nejhorší chvíle mého života přišla
nenápadně.

Seděli jsme zrovna s Arnoštem na dvou vápencových balvanech před vchodem do štolý a ohřívali si ešusy v malém skomírajícím ohníčku, pro který jsme ve vysbíraném okolí sotva našli dříví. Ani nám nevadilo, že těch pár klacíků moc nehořelo. Tak trochu jsme se tu zašivali a nechtěli jsme, aby si nás všiml někdo, kdo by na nás měl chuť rvát. Ostatní kamarádi už dávno spali.

„Jsi dobrý, že jsi donesl něco od masa, Arne,“ povídám rozvážným seriózním tónem hodným gymnaziálního profesora:

„Já si sice myslím, že brambory jsou svým způsobem nenahraditelné, ale bohužel jenom proto, že zkrátka teď nemám, čím bych je nahradil.“

„Voják se stará, voják má,“ oplatil mi Arnošt známou armádní průpovídkou a zatřásl ve vzduchu svou plochou čutorou:

„Ale nemáme už co k pití. Proklatě sušej kraj, tohle. A nejenom, co se týká té vody. Co bych dal za to, kdybych se teďka moh nějak snadno přenýst do Štěchovic na Záhoří na jedno orosený zrzavý.“

„Neříkej, že by ti nalili,“ ušklíbl jsem se.

Dobíral jsem si ho takhle docela často, Arne byl o několik let mladší než já a přesto, že už byl úředně jednoznačně uznán dospělým, snadno by si ho šlo splést s trochu zpustlým primánem.

„Mně nalejvali už, když mi bylo patnáct,“ ušklíbl se Arne vesele:

„Stačí, když se tváříš dost sveřepě a nedáš se vyvést z míry. Hostinské chce taky vydělat, tak co. Vy študovaný jste hrozně nejistý a moc věci řešíte.“

Pokrčil jsem rameny a naložil si do misky poslední kousek masa, který mi milostivě daroval:

„Mimochodem, ty zrovna v těch Štěchovicích někoho máš, že tam tak často jezdíš?“

„Jako holku?“ usmál se Arnošt:

„Ne, holku mám v Praze. Do Štěchovic jezdíme občas s klukama. Když jdeš dál údolím proti proudu, jsou tam báječná místa na táboření. Hned dole u vody. Já jsem chodil asi rok do

skautu, ale brzo mě tam voznačili za strašného anarchistu a vyhodili, tak jsme s kamarádama pak dali dohromady takovou malou partu. Vždycky jednou za čas vypadneme někam ven a děláme si, co chceme.“

„Rozumím,“ přikývl jsem.

„Musím říct, že ze začátku mě to ve skautu hrozně žralo nejen kvůli tomu vojáčkování, ale i tak nějak vobecně. Ale pak tak ležiš na tý louce, koukáš na hvězdy, vedle praská oheň a ty si řekneš, donrvetr, tohle je svoboda, tady chci zůstat, ať mi ten prohnilej zbytek světa políbí záda,“ rozbásl se Arne a zapálil si cigaretu:

„Chápeš?“

„Jistě, že chápu,“ zamyslel jsem se a podíval se na temné májové nebe nad proláklinou, ve které jsme zrovna seděli. Bylo chladno, ale nad východním obzorem už nebe pomalu červenalo a blížící se svítání vykreslovalo ve skalách jemné modré stíny.

„No, tak někdy pojed' s náma taky. Kluci jsou dobrý, určitě tě vezmou.“

„Víš, že bych mohl? Jsem ostuda, ale ve Štěchovicích jsem nikdy nebyl. I když je to tak blízko ku Praze...“ usmál jsem se.

„Tak jo, ruku na to?“ opáčil pobaveně Arne.

„Ruku na to. Jak to půjde, přijedu se tam na vás podívat,“ povídám.

Potřásli jsme si dlaněmi a hned si i tou rukou plácli.

„Platí,“ usmál jsem se:

„Ale teď už půjdu spát, alespoň na chvíli ...“

Arne něco souhlasně zamručel, vytřel pánvičku mechem a hodil si ji do torny.

V tu chvíli v dálce zahřmělo.

A znovu.

A ještě jednou.

„Do prdele!“ zařval Arne.

Vrhl jsem se téměř po hlavě k ústí štoly. Na začátku byla zalomená a vedla někam dál, ale jinak vypadala nedokončeně. Báł jsem se, abych tam nespádl do nějaké propasti.

Ale pořád lepší, než zůstat venku.

Arne byl snad někde kousek za mnou. Ostatní teprve vstávali.

Pak to hvízdlo a zadunělo. Tlaková vlna mě nabrala a zřítíl jsem se po ostrých mokřých kamenech kamsi dolů, kde jsem milosrdně ztratil vědomí. 10. května 1917 začala dělostřeleckou přípravou desátá bitva na Soči. Italská vojska pod velením generála Luigiho Cadorny, neblaze proslulého a omezeného řezníka, se po dvou nepřiliš úspěšných ofenzivách u Gorice pokusila prorazit rakouskými liniemi na přímořském Krasu a probojovat se k Terstu. Na italské straně tehdy padlo pětatřicet tisíc mužů, na straně rakouské sedmnáct tisíc, včetně Arneho a mých ostatních kamarádů. Mnohem víc ale bylo raněných. Já sám jsem strávil s otřesem mozku, dočasnou hluchotou a zlomenýma rukama několik týdnů v polním lazaretu vybudovaném v prostorné, ale o to vlhčí jeskyni nedaleko od jedné z vystěhovaných slovinských vesnic. Málem jsem tam zemřel na chřipku. Když jsem se dostal ven, byla už desátá bitva dávno minulostí. Rakouskému vrchnímu veliteli, polnímu maršálovi Svetozaru Borojevičovi von Bojna, se po počátečním ústupu podařilo obrátit postup fronty a získat zpět většinu území dobytého Italy. Celý ten měsíc bojů nakonec vlastně k ničemu nevedl. Přibyli jen mrtví - rozmetaní dělostřeleckými granáty nebo úštěpky vápence vytrženými výbuchem ze skal, zastřelení nepřáteli i vlastními, probodnutí bajonety, namotaní do ostnatého drátu. Uctívání hrdinové, zaživa hnijící gangrenici, opovrhovaní sebevrazi.

Až na podzim se rakouským a německým vojskům podařilo prolomit italské linie u Kobaridu a

celá fronta se posunula od zelené Soči na blátivou, malarickou Piavu. Po ní se jednou tohle bojiště bude mezi lidmi nazývat. Ale ani to poslední vzepětí rakouských sil nemělo smysl. Na podzim roku 1918 říše zhroutila. Teď už sedím na nákladním vagónu obsypaném vojáky armády neexistujícího státu. Jedeme k severu, rozeklanými alpskými kaňony, špinaví a zavšivení jako nějací američtí železniční tuláci. Pražce drncají, každou chvíli se staví, lazaři k nám natahují ruce z peronů. Válka už skončila, ale dokonávajících těl je kolem pořád dost na to, aby nás na každé druhé stanici vítal puch hniloby. Každý chce domů, ale někteří zbytečně přepínají své síly, prchají z nemocničních lůžek a pak končí spadlí z vagónů podél trati. „Doktrina o dobrotivosti Boží byla tímto pandaemoniem vyvrácena,“ šklebí se vedle mne zarostlý trhan s trofejní tornou italkou, ještě zakrvácenou přechozím majitelem, před válkou snad vídeňský seminarista.

„Tohle všechno mají na svědomí lidé,“ snažím se oponovat:

„Bůh s tím nemá co do činění.“

„To nemá, není Boha, snad možná nějakého starozákonního mstivce, víc Baala, než Jehovy,“ zavrtí seminarista hlavou a rouhavě pokračuje dál:

„Jistě, svobodná vůle a tak dále. Ale všimni si, čecháčku - Bůh nám dává tolik možností, jak krutě zemřít, tolik příležitostí jak žít v útlaku a porobě - a jenom jednu možnost, jednu cestu, jak se mu přiblížit. A ta je spíš pro svatý - a jeden se často musí nechat umučit, aby se takovým stal. Děkuju pěkně, nemám zájem. Kdyby byl Bůh co k čemu, nabídne nám víc možností, jak bejt svobodný, jak se tohohle všeho neúčastnit, nějakou lepší novou zemi, jako je třeba Americkéj Západ, jenom dostupnou pro všechny. Když si chci žít po svém a nikomu neublížovat, tak abych moh. A nemusel... tohle...“ máchne rukou nad stanicí plnou nepoužité dělostřelecké munice, dosud úhledně zabalené v bedýnkách.

Moc víc toho už nenafilosofujeme, za dvě hodiny vyšplhá z rozmaru na střechu sousedního dobytčáku a kousek před Villachem ho překvapí tunel, trochu nižší, než ostatní. Svou Vídeň už neuvidí. A já?

Po zbytek cesty posedávám ve vagoně a přemýšlím.

Válka je sice pryč, ale doma bude starostí víc než dost. Jednu věc ale určitě plánuji udělat. Dal jsem slib Arnemu, že se po válce sejdeme u nich u Štěchovic. Zkusím tam tedy na chvíli zajít, najít alespoň ty jeho kamarády a říct jim, jak skončil. Nevím, bude-li to společnost podle mého gusta, skautingu jsem nikdy neholdoval. Ale co, stanovat umím a na noclehy v nepohodlí a strádání jsem si teď zvykl víc, než jsem se kdy mohl v Čechách naučit. Jeden navíc už mne nezabije.

Nejhorší chvíle mého života je snad za mnou, alespoň doufám. Otázkou je, zda přijde i nějaká nejlepší. Marně dumám, kde by mohla začínat stezka do země, o které přes veškerý svůj cynismus snil rakouský seminarista. Ale budu ji hledat, protože ji chci najít.

Třeba už brzy potkám nějakou stopu, která mne zavede správným směrem.

Možná nám někdo nahoře něco takového vážně dluží. **Jan Přebal Pohunek**